

HESLB

**MWONGOZO WA UTOAJI
MIKOPO NA RUZUKU KWA
WANAFUNZI
(SHAHADA YA KWANZA)**

2023/2024

**Unapatikana
www.heslb.go.tz
&
www.moe.go.tz**

**#WeweNdoFuture
#TimizaWajibu**

MWONGOZO WA UTOAJI WA MIKOPO NA RUZUKU KWA WANAFUNZI WA SHAHADA YA KWANZA KWA MWAKA MASOMO 2023/2024

1.0 MAELEKEZO MUHIMU KWA WANAFUNZI WOTE WANAOMBA MIKOPO

Waombaji wote wa mikopo ya elimu ya juu kwa mwaka wa masomo **2023/2024** wanafahamishwa kuzingatia mambo yafuatayo:-

- (i) Kusoma na kufuata taratibu za maombi katika Mwongozo wa mwaka wa masomo **2023/2024**;
- (ii) Kuhakikisha kuwa namba ya mtihani wa kidato cha nne atakayoitumia mwombaji iwe sawa kwenye maombi ya mkopo na udahili wa chuo;
- (iii) Waombaji ambao wamefanya mtihani wa kidato cha nne zaidi ya mara moja wahakikishe wanaorodhesha namba zote katika maombi yao;
- (iv) Kuhakikisha kuwa nyaraka zote za maombi ya mkopo anazowasilisha mwombaji ziwe zimehakikiwa na mamlaka husika;
- (v) Kuhakikisha kwamba vyeti vyote vya kuzaliwa/vifo vimethibitishwa na Wakala wa Usajili, Ufilisi na Udhamini (**RITA**) au wakala wa Usajili wa Matukio ya Kijamii Zanzibar (**ZCSRA**) au Afisa aliyeteuliwa ili kuthibitisha uhalali wa nyaraka hizo;
- (vi) Kuhakikisha wanafunzi waliozaliwa nje ya nchi au wanafunzi ambao wazazi wao wamefariki dunia wakiwa nje ya nchi wanaambatanisha barua ya uthibitisho kutoka **RITA**;
- (vii) Waombaji wajaze fomu zao kwa ukamilifu na kuzisaini kabla ya kuziwasilisha HESLB kwa njia ya mtandao;
- (viii) Kila mwombaji ahakikishe **taarifa zake za benki** zimejazwa kwa usahihi kwenye fomu ya maombi ya mkopo. Taarifa hizo ndizo zitakazotumika kumlipa mwanafunzi mkopo wake kipindi atakachokuwa masomoni, hivyo hazitabadilishwa bila HESLB kujulishwa rasmi;
- (ix) **Namba ya simu** ya mkononi ya mwombaji itakayotumika wakati wa kusajili maombi ya mkopo ndiyo itakayotumika kumtaarifu hatua mbalimbali za maombi yake;
- (x) Waombaji wote wanakumbushwa kuzingatia muda wa mwisho wa kutuma maombi kwa njia ya mtandao.

2.0 KWA UFUPI

Mwongozo huu unatumika kwa wanafunzi wanaotarajia kuomba mikopo ya elimu ya juu ili kuwawezesha kwenye masomo yao ya shahada ya kwanza katika taasisi za elimu ya juu nchini kwa mwaka wa masomo wa **2023-2024**. Dirisha la maombi ya mkopo kwa mwaka wa masomo **2023/2024** litafunguliwa kuanzia tarehe **15 Julai, 2023** hadi tarehe **15 Oktoba, 2023**.

3.0 UHITAJI NA STAHIKI

Sheria na Kanuni za Bodi ya Mikopo zimeainisha sifa na vigezo vya jumla kwa wanafunzi wanaohitaji msaada wa kifedha baada ya elimu ya sekondari; wanafunzi waliodahiliwa katika vyuo vyenye ithibati watazingatiwa kwa kufuata sifa zifuatazo:-

3.1 Vigezo vya Msingi vya Msaada wa Kifedha

3.1.1 Waombaji wa mwaka wa kwanza

- (i) Awe Mtanzania mwenye umri usiozidi **miaka 35** wakati wa kuomba mkopo;
- (ii) Awe amedahiliwa katika taasisi ya elimu ya juu Tanzania yenye ithibati, kikiwemo Chuo Kikuu Huria cha Tanzania;
- (iii) Awe ameomba mkopo kupitia mfumo wa maombi ya mkopo **(OLAMS)**;
- (iv) Asiwae na kipato kinachotokana na ajira au mkataba serikalini au sekta binafsi;
- (v) Awe amerejesha angalau **asilimia 25** ya fedha za mkopo aliokuwa amekopeshwa awali. Hii itawahusu wanafunzi ambao waliacha ama kuachishwa masomo.
- (vi) Awe amehitimu elimu ya kidato cha sita (ACSEE) au stahada (diploma) ndani ya **miaka mitano**, kati ya mwaka **2019** hadi **2023**.

3.1.2 Sifa za Msingi kwa Wanafunzi wanufaika wanaoendelea na masomo (CLB) na wanafunzi wanaoendelea na masomo wanaomba mkopo kwa mara ya kwanza (FTCA)

Kwa madhumuni ya Mwongozo huu, CLB ni wanufaika wa mkopo wa HESLB ambao wanaendelea na masomo kwa mwaka wa pili na kuendelea. Pia, FTCAs ni wanafunzi wanaoendelea na masomo ambao si wanufaika wa mikopo ya HESLB na wangependa kupatiwa mkopo kwa mwaka 2023/2024.

Pamoja na sifa zilizotajwa katika kipengele cha **3.1**, CLBs na FTCAs wanapaswa kuwasilisha taarifa za matokeo kutoka taasisi ya elimu ya juu wanakosoma zinazoonesha mwombaji amefaulu ili kumwezesha kuendelea na masomo mwaka unaofuata. Kwa hiyo, FTCAs wanashauriwa kuwasiliana na Maafisa Mikopo kwenye vyuo vyao kwa ajili ya maelekezo.

3.2 Vigezo na stahiki za pili na upangaji wa fedha

Ili kuweka uwiano wa usawa na vipaumbele vya kitaifa, sifa zifuatazo zitazingatiwa:

3.2.1 Hali ya kijamii na kiuchumi (SES)

- (i) Uyatima;
- (ii) Familia au kaya ya kipato cha chini inayopata ufadhili wa **TASAF** au taasisi nyingine za kitaifa zinazotoa ufadhili wa aina hiyo;
- (iii) Ulemavu wa mwombaji au wa mzazi wake
- (iv) Jinsia;
- (v) Hali ya ajira ya mzazi/ mlezi;

3.2.2 Upangaji wa Mikopo

Sifa zifuatazo zitazingatiwa kumpima mwombaji mmoja mmoja:-

- (i) Programu za vipaumbele vya Taifa kama zilivyofafanuliwa katika Kipengele cha **4** cha Mwongozo huu;
- (ii) Ufaulu wa Kitaaluma kwa kuzingatia sifa za kujiunga na elimu ya juu); na
- (iii) Upendeleo wa kipekee ili kujumuisha jinsia, siasa na masuala ya Muungano.

3.3 Nyaraka za kuambatisha kwenye maombi ya mkopo

Zifuatazo ni nyaraka muhimu za kuambatisha kwenye maombi ya mkopo: -

- (i) Vyeti vya vifo kuthibitisha uyatima kutoka mamlaka husika (**RITA au ZCSRA**);
- (ii) Fomu ya kuthibitisha Ulemavu wa mwombaji (**SDF-1**) iliyoidhinishwa na

MWONGOZO WA UTOAJI WA MIKOPO

Mganga Mkuu wa Wilaya (DMO) au Mganga Mkuu wa Mkoa (RMO) au Mtaalam yeyote wa afya anayetambulika;

- (iii) Fomu ya kuthibitisha Ulemavu wa mzazi wa mwombaji (**PDF-2**) iliyoidhinishwa na Mganga Mkuu wa Wilaya (DMO) au Mganga Mkuu wa Mkoa (RMO) au Mtaalam yeyote wa afya anayetambulika;
- (iv) Fomu ya udhamini (**SCSF-3**) ikiambatana na uthibitisho wa usaidizi wa kifedha uliopokelewa na mwombaji katika ngazi ya elimu kabla ya chuo kikuu. **SCSF-3** iidhinishwe na Taasisi mdhamini wa mwombaji;
- (v) Ushahidi wa uduni wa familia/kaya utakaoidhinishwa na Afisa Ustawi wa Jamii wa Wilaya;
- (vi) Barua ya Kustaafu kwa mzazi/mlezi itakayoidhinishwa na mwajiri anayetambuliwa na Mfuko wa Hifadhi ya Taifa ya Jamii;
- (vii) Namba ya Mnufaika kutoka kwenye Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF).

4.0 MAKUNDI YA PROGRAMU ZA MASOMO

Shahada zote zenye ithibati zitagawanywa katika makundi makuu matatu zikiakisi vipaumbele vya Taifa kama vinavyoainishwa katika Mkakati wa Taifa wa Maendeleo ya Ujuzi (NSDS). NSDS unataja maeneo sita ambayo yamo katika Mpango wa Ukuaji Uchumi wa Taifa. Maeneo hayo ni kama ifuatavyo:-

- (i) Kilimobiashara,
- (ii) Utalii na Ukarimu,
- (iii) Nishati,
- (iv) Usafirishaji,
- (v) Ujenzi na
- (vi) TEHAMA

4.1 Programu za Kundi la Kwanza

- (i) Ualimu wa Sayansi (Fizikia, Kemia na Baiolojia), Ualimu wa Hisabati na Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA);
- (ii) Sayansi za Afya: Udaktari, Upasuaji Meno, Dawa za Mifugo, Ufamasia, Uguzi, Ukunga, Shahada ya Sayansi katika Prosthetikia na Mifupa, Shahada ya Sayansi katika Mazoezi ya Viungo, Shahada ya Sayansi ya Afya na Maabara, Shahada ya Sayansi ya Maabara na Matibabu na Shahada ya Sayansi ya Teknolojia ya Mionzi;

MWONGOZO WA UTOAJI WA MIKOPO

- (iii) Programu za uhandisi: Ujenzi, Mitambo, Umeme, Uchimbaji Madini, Utengenezaji Nguo, Kemikali na Usindikaji, Kilimo, Chakula na Usindikaji, Magari, Viwanda, Usari Majini, Teknolojia ya Uhandisi wa Baharini, Elektroniki na Mawasiliano, Usindikaji na Huduma Baada ya Mavuno, Maji na Umwagiliaji, na Uhandisi wa Ndege;
- (iv) Jiolojia ya Petroli, Kemia ya Petroli; Mafuta na Gesi;
- (v) Kompyuta, Programu za Sayansi ya Kompyuta, Habari na Mitandao;
- (vi) Takwimu Bima (Actuarial and Data sciences);
- (vii) Kilimo, Misitu, Sayansi ya Wanyama na Uzalishaji; na
- (viii) Shahada ya Awali ya Sanaa katika Kiswahili; na
- (ix) Elimu ya Ufundi;

4.2 Programu za Kundi la Pili

- (i) Programu za msingi za Sayansi: Shahada ya Sayansi ya Wanyama, Mimea, Kemia, Fizikia, Baiolojia, Baiolojia ya Viumbe Vidogo, Baiolojia ya Mifugo na Bioteknolojia, Uvuvi na Mifugo, Sayansi ya Mazingira na Uhifadhi, Jiolojia, Hisabati na Takwimu, Sayansi ya Mazingira na Usimamizi, Afya na Mazingira, Baioteknolojia na Maabara, Wanyamapori na Uhifadhi, Vipimo na Mizani.
- (ii) Programu ya Sayansi ya Ardhi: Ubunifu Majengo, Ubunifu Mandhari nje ya Majengo, Usanifu ndani ya Majengo, Uchumi Ujenzi, Mipango Miji na Vijiji, Usimamizi na Uthaminishi Ardhi, Teknolojia ya Jiospasho.

4.3 Programu za Kundi la Tatu

Sayansi za Jamii, Masomo ya Biashara na Uongozi, Uhasibu, Masoko, Fedha, Uchumi, Takwimu, Mazingira, Maendeleo ya Jamii, Ustawi wa Jamii, Masomo ya Maendeleo, Sosholojia, Sayansi ya Siasa, Sanaa, uchoraji, sayansi ya ubunifu, Muziki, Sheria, Lugha, Fasihi, Jiografia, Saikolojia, Anthropolojia, Akiolojia na Masomo ya Uandishi wa Habari na Mawasiliano.

Programu mpya zitakazopokelewa na HESLB zitajumuishwa katika kundi husika.

5.1 Mfumo wa kung'amua uwezo

King'amua uwezo kitatumika kuonesha uhitaji wa kifedha wa mwombaji kwa kuzingatia gharama ya ada iliyolipwa shule za sekondari (CSEE, ACSEE) pamoja na/au stashahada (diploma).

5.2 Vipengele vya mkopo na viwango vya juu vya fedha

Waombaji watakaopangiwa mikopo watapangiwa viwango vya fedha kulingana na uhitaji wao. Kiasi cha jumla cha juu cha fedha kitagawanywa katika vipengele vya mkopo kwa mtiririko ufuatao: Chakula na malazi (**MA**), Ada ya Mafunzo (**TF**), Gharama za Vitabu na viandikwa (**BS**), Mahitaji maalumu ya Kitivo (**SFR**), Gharama za Utafiti (**RES**) na mwisho Mafunzo kwa Vitendo (**FPT**).

HESLB itatoa mkopo kugharamia vipengele vyote au baadhi ya vipengele, kama ifuatavyo:-

5.2.1 Chakula na Malazi (MA)

Kiwango cha juu cha **MA** kitakokotolewa kwa **TZS. 10,000.00** kwa siku wakati wa mafunzo chuoni kulingana na kalenda ya chuo katika mwaka husika wa masomo.

5.2.2 Viwango vya Ada ya Mafunzo

Kiwango cha juu cha ada ni **TZS 3,100,000.00** kwa mwaka kulingana na gharama zinazolipwa katika taasisi za umma za elimu ya juu.

5.2.3 Gharama za Vitabu na Viandikwa

Kiwango cha juu cha **TZS 200,000.00** kwa mwaka kwa vitabu na viandikwa na kitatolewa kwa wanafunzi wahitaji wenye sifa.

5.2.4 Mahitaji Maalumu ya Kitivo

Kwa kuzingatia king'amua uwezo, mwombaji anaweza kupangiwa mkopo wa Mahitaji Maalumu ya Kitivo hadi asilimia mia moja (**100%**) kwa programu zenye mahitaji maalumu ya kitivo zilizoidhinishwa na **TCU/NACTVET** kwa kuzingatia viwango vilivyoidhinishwa kutumika katika vyuo vya umma.

Iwapo wataomba, wanafunzi wahitaji wenye ulemavu wanaweza kuongezewa fedha za mkopo kwa ajili ya mahitaji maalumu ya kitivo ili

kukidhi mahitaji yao kwenye mafunzo kama itakavyoidhinishwa na HESLB.

5.2.5 Mafunzo kwa Vitendo

Bodi itatoa kiasi cha **TZS 10,000.00** kwa siku hadi **siku 56** kwa mwaka, kwa ajili ya Mafunzo kwa Vitendo.

Mikopo kwa ajili ya Mafunzo kwa Vitendo itatolewa kwa programu zinazohitaji Mafunzo kwa Vitendo kama zitakavyopendekezwa na vyuo husika vya elimu ya juu na kuidhinishwa na Tume ya Vyuo Vikuu (**TCU**) na Baraza la Taifa la Elimu ya Ufundi na Mafunzo ya Ufundi Stadi (**NACTVET**).

5.2.6 Gharama za Utafiti

HESLB inatoa hadi asilimia mia moja (100%) ya mkopo kukidhi gharama za utafiti kwa baadhi ya programu kulingana na viwango vinavyotumiwa na vyuo vya umma vilivyoidhinishwa na **TCU** au **NACTVET**.

Programu hizo ni:-

- Sayansi ya Afya
- Uhandisi
- Kilimo
- Sayansi ya Ardhi
- Programu nyingine za shahada ya kwanza zinaweza kupata mkopo kwa ajili ya utafiti kwa kiasi cha **TZS 100,000.00** katika mwaka wa mwisho wa masomo.

5.3 Wanafunzi wanufaika wanaoendelea na masomo

Wanafunzi wote wanufaika wa mikopo wanaoendelea na masomo wataendelea kupokea mikopo kama awali baada ya kuwasilisha taarifa za ufaulu wa mitihani yao.

Kuanzia mwaka wa masomo **2023/2024**, wanafunzi wote wanufaika wa mkopo **WANAOSOMA MWAKA WA PILI WATATAKIWA** kuwasilisha namba ya Kitambulisho cha Taifa (**NIN**), namba ya Usajili wa Chuo na taarifa za Akaunti ya Benki kabla malipo hayajafanyika.

5.4 Utaratibu wa Malipo

Malipo ya Gharama za **Chakula na Malazi, vitabu na viandikwa, Mahitaji Maalumu ya Kitivo, Mafunzo kwa Vitendo na gharama za Utafiti**

MWONGOZO WA UTOAJI WA MIKOPO

zitalipwa moja kwa moja kwa mwanafunzi; wakati **Ada ya Mafunzo** yatalipwa moja kwa moja kwenye taasisi husika ya elimu ya juu. Malipo yote yatafanyika baada ya mnufaika kuthibitisha kwa njia itakayokuwa imeelekezwa na Taasisi husika ya elimu ya juu kupitia akaunti za Benki zilizohakikiwa ambazo ziliwasilishwa wakati wa kuomba mkopo.

Ikitokea mwanafunzi hajasaini kwa wakati, mkopo utarejeshwa HESLB baada ya **siku 30** kutoka tarehe ambayo mnufaika alitaarifiwa kuhusu malipo hayo kupitia simu yake ya mkononi. Kiasi **KILICHOREJESHA** hakitalipwa tena kwa mwanafunzi na hakitakuwa sehemu ya deni lake. Malipo yoyote yatakayofuata lazima yathibitishwe na chuo.

6.0 MASHARTI MENGINE

6.1 Wajibu wa wadhamini na wazazi

Wazazi na wadhamini wana wajibu wa kuthibitisha usahihi wa taarifa ambazo zimewasilishwa katika fomu ya maombi ya mkopo kabla ya kusaini. Wadhamini wanatakiwa kuhakikisha mikopo inarejeshwa na wanapaswa kufahamu mahali wakopaji walipo na ikitokea mnufaika akakwepa kulipa deni, mdhamini atalazimika kulipa mkopo huo.

Mwombaji wa mkopo anapaswa kuambatanisha picha (passport size) ya mdhamini na nakala ya kitambulisho kimojawapo kati ya hivi ambacho kimetolewa na mamlaka za Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania au Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar:

- i. Kitambulisho cha Taifa
- ii. Kadi ya mpiga kura
- iii. Leseni ya udereva
- iv. Pasi ya kusafirira
- v. Kitambulisho cha Mzanzibari Mkaazi

6.2 Urejeshaji Mkopo

Baada ya kuhitimu masomo ya elimu ya juu, mnufaika wa mkopo atatakiwa kurejesha mkopo wake wote kwa makato yasiyopungua asilimia kumi na tano **(15%)** ya mshahara wake wa kila mwezi au kiwango kisichopungua **TZS 100,000.00** kwa mwezi kwa Mnufaika aliye kwenye sekta isiyo rasmi. Iwapo mnufaika ataachishwa/atakatisha masomo, mkopo huo wote utalipwa kwa mkupuo. Mikopo yote inatozwa asilimia moja **(1%)** ya ada ya uendeshaji kwenye deni la msingi la mnufaika **kwa mara moja**.

7.0 KUHAMA CHUO AU PROGRAMU NDANI YA CHUO

Endapo Mnufaika wa mkopo atahama kutoka chuo kimoja na kwenda chuo kingine

MWONGOZO WA UTOAJI WA MIKOPO

au programu moja kwenda nyingine ndani ya chuo alichodahiliwa, mkopo wake utahamishwa baada ya HESLB kupokea uthibitisho wa uhamisho wa mwanafunzi kutoka kwa mamlaka husika. HESLB haitafanya malipo mara mbili kwa wanafunzi ambao wamehama kwa hiari yao kwenda vyuo vingine vya elimu ya juu.

Uhamisho wa mkopo hautaathiri ongezeko la kiwango cha mkopo kilichopangwa awali isipokuwa tu pale ambapo mwanafunzi amehamishwa na mamlaka.

8.0 JINSI YA KUOMBA

Maombi yote ya mkopo yatafanyika kupitia Mfumo wa Maombi na Usimamizi wa Mikopo (OLAMS). Waombaji wote wa mikopo **WANAKUMBUSHWA** kutumia namba ileile ya Mtihani wa Kidato cha Nne iliyotumika wakati wa kuomba udahili.

Baada ya kukamilika kwa mchakato wa maombi kwenye mtandao, waombaji watapaswa kupakua (ku-print) nakala za fomu za maombi na Mkataba wa Mkopo kutoka kwenye mtandao, kugonga mihuri sehemu husika, kusaini fomu, kuambatanisha nyaraka zinazohitajika na kuzipakia (upload) katika mfumo wa OLAMS kurasa zilizosainiwa (namba 2 na 5) za fomu ya maombi.

9.0 ADA YA MAOMBI YA MKOPO

Waombaji wanapaswa kulipia ada ya maombi ya mkopo ya kiasi cha shilingi elfu **thelathini (30,000.00)** kwa namba ya kumbukumbu ya malipo wanayoipata katika mfumo na kulipia kupitia Benki (NMB, CRDB, TCB, NBC) au kwa mitandao ya simu (Airtel Money, AzamPesa, M-Pesa, TigoPesa). Kwa maelezo zaidi tembelea: <https://olas.heslb.go.tz>

10.0 TAREHE YA MWISHO YA MAOMBI YA MKOPO

Dirisha la maombi ya mkopo kwa mawaka **2023/2024** litafunguliwa tarehe **15 Julai, 2023** hadi tarehe **15 Oktoba, 2023**. Mwongozo huu pia unapatikana kwenye tovuti www.heslb.go.tz

10.1 Orodha ya waombaji watakaopangiwa mikopo

Orodha ya waombaji mikopo watakaopangiwa mikopo itatangazwa kupitia **akaunti za kudumu za waombaji mikopo za SIPA** zilizotumiwa wakati wa kuomba mkopo au kwenye tovuti ya HESLB: **www.heslb.go.tz** baada ya mikopo kuidhinishwa.

11.0 RUFAA DHIDI YA KIWANGO CHA MKOPO

Waombaji ambao hawataridhika na viwango vya mikopo watakvopangiwa wanaweza kukata rufaa kwa kujaza fomu za rufaa kwenye mtandao (OLAMS) kuanzia tarehe **15-20 Novemba, 2023** na baada ya hapo matokeo yatawasilishwa kupitia SIPA.

12.0 MAULIZO NA MALALAMIKO

Waombaji au wanufaika wa mikopo wenye maswali au malalamiko watapaswa kufuata taratibu zilizoainishwa kwenye dawati la msaada la dirisha la maombi ya mikopo.

**Imetolewa na:-
MKURUGENZI MTENDAJI
BODI YA MIKOPO YA WANAFUNZI WA ELIMU YA JUU
DODOMA
JULAI 13, 2023**

Mwongozo wa Uombaji Mikopo 2023/2024

#WeweNdoFuture | #TimizaWajibu

HESLB TANZANIA

HESLB_TANZANIA

